

OPPEGÅRD KOMMUNE SAKSFREMLEGG

Dato: 29.02.2012

Sbh: Heidi Tomten

Ark: G10 &13

11/3837-6

HØRINGSUTTAELSE - FOLKEHELSEFORSKRIFTEN

Vedlegg:

- Høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet med forslag til forskrift (s. 34)
- Folkehelseloven

Rådmannen foreslår at saken fremmes for formannskapet som gir slik uttalelse:

INNSTILLING:

1. Oppegård kommune mener at forslaget til ny forskrift legger godt til rette for et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid.
2. Oppegård kommune er positive til at Nasjonalt folkehelseinstitutt skal utarbeide maler for datainnsamling, spørreskjemamoduler og prosedyrer for databehandling. Dette gjør det mulig å sammenligne data mellom kommuner. For å kunne se utviklingen over tid bør det vurderes å videreføre innholdet i tidligere helseundersøkelser som Norgesprofilen, HEPRO-undersøkelsen og Helseprofil for barn og unge.
3. Fylkeskommunene må pålegges tydeligere krav om å følge opp fylkesvise helseundersøkelser slik at kommunene får det samme grunnlaget til å følge opp sine forpliktelser i folkehelsearbeidet.

SAKSUTREDNING:**Bakgrunn – Folkehelseloven**

Som en del av lovarbeidet med Samhandlingsreformen, ble det i 2011 vedtatt en ny folkehelselov som trådte i kraft 01.01.12. Sammen med ny kommunal helse- og omsorgslov erstatter folkehelseloven kommunehelsetjenesteloven, delvis sosialtjenesteloven og lov om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet. Oppegård kommune avga en egen høringsuttalelse til lovforslaget som var på høring ved årsskiftet 2010/2011.

Folkehelsearbeidet har som formål å fremme folks helse, bidra til å forebygge sykdom, skade og lidelse og bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen. Fordi påvirkningsfaktorene finnes i alle samfunnssektorer, er det nødvendig å koble folkehelsearbeidet tettere til arenaer som påvirker samfunnsutviklingen. Hovedtrekkene i folkehelseloven er som følger:

- Ansvar for folkehelsearbeidet er flyttet fra kommunens helsetjeneste til kommunen som virksomhet. Dette skal bidra til at folkehelsearbeidet blir mer sektorovergripende og tverrfaglig, og setter fokus på en samfunnsutvikling som fremmer god helse og

trivsel. Alle sektorer må foreta vurderinger av sin virksomhet som viser hvordan ulike tiltak påvirker folkehelsen.

- Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden og viktige påvirkningsfaktorer gjennom statistikk og kunnskap om lokale utfordringer innenfor helse- og miljøfeltet. En helhetlig og systematisk oversikt skal være med som grunnlag for kommunens planstrategi (jf plan- og bygningsloven) og gi et felles grunnlag for drøfting av tiltak og prioritering av innsatsen i hele kommunen.
- Kommunen skal fastsette mål og strategier for å møte sine helseutfordringer. Disse skal være forankret i sentrale beslutningsprosesser i kommunen, og koblet til planprosessene etter plan- og bygningsloven.
- Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte lokale utfordringer.
- Statlige helsemyndigheter og fylkeskommunene har ansvar for å bistå kommunene i folkehelsearbeidet.

Forslag til ny forskrift – Folkehelseforskriften

Helse- og omsorgsdepartementet fremmer forslag til en forskrift som presiserer folkehelselovens bestemmelser om å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunene og i fylket. Formålet med forskriften er å legge til rette for et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid.

Forskriften skal bidra til samordning og standardisering av arbeidet med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommuner, fylkeskommuner og Nasjonalt folkehelseinstitutt (Folkehelseinstituttet). Forskriften presiserer de ulike aktørenes oppgaver etter folkehelseloven.

Oversikten som kommunen skal ha, skal inneholde opplysninger om helsetilstand, levevaner, befolknings sammensetning, oppvekst og levekår. Oversikten skal gi grunnlag for det løpende og det langsiktige folkehelsearbeidet. Hvert fjerde år skal det utarbeides et dokument som skal belyse folkehelseutfordringene i kommunen. Denne kunnskapen skal ligge til grunn for kommunens planarbeid og prioritering av tiltak. Dokumentet skal foreligge ved oppstart av arbeidet med kommunalplanstrategi etter plan- og bygningsloven.

Fylkeskommunene og Folkehelseinstituttet pålegges oppgaver om å understøtte kommunenes arbeid. Fylkeskommunen skal blant annet bidra med statistikk på fylkesnivå, og oppfordres også til å gjennomføre fylkesvise helseundersøkelser.

Folkehelseinstituttet skal gjøre tilgjengelig opplysninger fra nasjonale kilder, og skal utarbeide og presentere folkehelseprofiler for hver enkelt kommune. Folkehelseinstituttet skal utarbeide maler for datainnsamling og -behandling samt spørreskjemaer til bruk i fylkesvise helseundersøkelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Oppegård kommune har tradisjon for å koble sammenhengen mellom samfunnsutvikling, miljø og folkehelse, og har gjort grep for å ivareta dette gjennom ordinære plan- og beslutningsprosesser. Til dette arbeidet har kommunen lenge hatt behov for statistikk, og har tidligere brukt forholdsvis mye ressurser på å innhente dette på egenhånd, eller i samarbeid med de andre kommuner som for eksempel Norsk nettverk av Sunne kommuner. Blant annet er det gjennomført flere innbyggerundersøkelser med spørsmål om helseatferd og påvirkningsfaktorer. En del av statistikken presenteres gjennom jevnlig rapportering og årsberetning.

Forskriftens krav om at fylkeskommuner og Folkehelseinstituttet skal bistå kommunene i dette arbeidet vil på sikt være til stor hjelp for kommunen som slipper å innhente data og statistikk på egenhånd. Kommunen vil imidlertid ha behov for å tolke dataene, kvalitetssikre og gjøre faglige vurderinger av kunnskapsgrunnlaget. Til det trengs kompetanse på statistikk og samfunnsmedisin.

For Oppegård sin del vil ikke forslaget utløse nye ressurskrav, men det vil kreve at kommunen opprettholder og videreutvikler sin kompetanse i tråd med det som utvikles i fylket og nasjonalt.

Rådmannens vurderinger

Rådmannen mener at forslaget til ny forskrift legger godt til rette for et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Data og statistikk om innbyggernes helsetilstand og kunnskap om påvirkningsfaktorer utgjør et viktig grunnlag for kommunens planer og prioriteringer.

Det er positivt at Nasjonalt folkehelseinstitutt får en sentral rolle i dette arbeidet, og at de får ansvar for å utarbeide maler for datainnsamling, spørreskjemamoduler og prosedyrer for databehandling. Dette forenkler kommunenes arbeid, og legger til rette for å få sammenlignbare data mellom kommuner. For å kunne videreføre det arbeidet kommunen allerede har lagt ned, og se utviklingen over tid, bør det oppfordres til å videreføre innholdet i tidligere helseundersøkelser, som blant annet Norgesprofilen, HEPRO-undersøkelsen og Helseprofil for barn og unge.

Forskriften pålegger ikke fylkeskommunene til å gjennomføre helseundersøkelser, dette er kun en anbefaling. En del kommuner vil være avhengige av den hjelpen de får fra fylket og Folkehelseinstituttet. Dersom fylkeskommunene ikke følger opp anbefalingene i forskriften vil det gi kommunene ulikt grunnlag for å kunne oppfylle sine forpliktelser etter folkehelseloven og -forskriften. Det bør derfor stilles tydeligere krav til fylkeskommunen.

Harald Toft
rådmann

Espen Dag Rydland
leder
Seksjon for samfunnsutvikling

